

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres dato: 01.02.2012
Deres referanse: 201004428-JMB
Vår dato: 02.04.2012
Vår referanse: 2012/121
Vår saksbehandler:
Thor Sanna
thor.k.sanna@hive.no

Høring – forskrift om rammeplan for bachelor barnehagelærerutdanning

Høgskolen i Vestfold viser til brev fra Kunnskapsdepartementet av 1. februar 2012 om høring av forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning, og avgir med dette sin høringsuttalelse.

§1. Virkeområde og formål

Høgskolen støtter intensjonene om høye ambisjoner på barnehagelærerutdanningens vegne. En profesjonsutdanning organisert i relevante kunnskapsområder kan være et svar på NOKUTEvalueringens kritikk av en fragmentert utdanning med mange små fag.

Kunnskapsområdene kan bidra til bedre sammenheng mellom utdanning og yrkesutøvelse, og dermed styrke profesjonsutdanningens relevans. Kunnskapsområdene krever tverrfaglig tilnærming. Når lærerutdanningsfag og et profesjonsfag er usynlige i studiets oppbygning, setter det imidlertid det faglige fundamentet for utdanningen på spill. Det svekker muligheten for å innfri intensjonene om en utdanning basert på: “...*forskningsbasert kunnskap som et grunnlag for profesjonsutøvelse og kontinuerlig profesjonell utvikling, og at utdanningen bidrar til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse*”. Vi etterlyser derfor bærende og integrerende elementer i utdanningen som har overordnet ansvar for den barnehagelærerfaglige plattformen, og som sikrer gjennomgående profesjonsfaglige temaer i profesjonsfag, praksis og kunnskapsområder – jfr. høgskolens kommentarer til § 3. Rammeplanen slik den nå er utformet, vil redusere utdanningens posisjon og likeverdige plass blant andre lærerutdanninger og profesjonsutdanninger i universitets- og høgskolesystemet, og begrense kandidatens muligheter til videre utdanning.

§ 2. Læringsutbytte

Ferdigheter

Vedr. læringsutbyttebeskrivelse nr. 6 i forslaget:

- *Kan identifisere særskilte behov hos enkeltbarn og på bakgrunn av faglige vurderinger iverksette tiltak*

Høgskolen mener at denne formuleringen gir inntrykk av at det er barnehagelæreren alene som har ansvar for å identifisere særskilte behov og iverksette tiltak. Vi mener det er viktig at barnehagelæreren kan ta initiativ til tverrfaglig samarbeid dersom det er behov for utredning, men at det er andre faglige instanser som skal bistå i og ha et ansvar i dette arbeidet. Vi foreslår derfor en omformulering som også er i tråd med forventningene på dette området for grunnskolelærerne.

Nytt forslag:

- *Kan i samarbeid med foresatte og faglige instanser identifisere særskilte behov hos enkeltbarn og på bakgrunn av faglige vurderinger og iverksette nødvendige tiltak*

Høgskolen savner et læringsutbytte under ferdigheter om å møte barns interesser og ivareta barns kunnskaper. Det vises til § 1 pkt. 7 om å fremme menneskeverd og demokrati, særlig gjennom barns medvirkning, og til pkt. 5 under *kunnskaper* i forslaget.

Forslag til nytt punkt:

Kan møte barns interesser og ivareta barns kunnskaper og ferdigheter til å fremme menneskeverd, demokrati og til å lede barnehagens innhold.

§ 3. Struktur og innhold

Organiseringen av barnehagelærerutdanningens innhold i studiepoengfestede kunnskapsområder, kan være et godt virkemiddel for å styrke utdanningens relevans. Kunnskapsområdene bør imidlertid sikres et faglig og integrerende fundament, som også ivaretar progresjon. I læringsutbyttebeskrivelsene under *Kunnskaper* stilles det krav om at kandidatene skal ha *bred kunnskap innenfor en rekke fagområder*. Ser man disse i formuleringene i sammenheng med § 3, tredje avsnitt, der det heter at utdanningen skal bygge på teori, forskning og kunnskapsbaser fra minimum ti lærerutdanningsfag, svekker det utdanningens troverdighet. Samtidig åpner kravet om minimum ti likeverdige forskningsbaserte fag for videreføring av en fragmentert utdanning med mange små fag. Høgskolen i Vestfold mener derfor at det i § 3 bør innarbeides formuleringer som definerer og studiepoengfester elementer som skaper faglig integrasjon og progresjon, samtidig som de seks studiepoengfestede kunnskapsområdene beholdes.

1. Med dette som utgangspunkt mener Høgskolen i Vestfold for det første at det forskriftsfestes at utdanningen inneholder et profesjonsfag som sikrer helhet og progresjon i utdanningen. Det vil være i samsvar med departementets føringer i andre lærerutdanninger. Vi mener at det i rammeplanen må fastsette at utdanningen skal inneholde et profesjonsfag med et omfang på 60 studiepoeng. Profesjonsfaget bør være gjennomgående i den forstand at det skal inngå i alle tre studieår og bidra til læringsutbytte innenfor alle de 6 studiepoengfestede kunnskapsområdene. Profesjonsfaget vil fungere som et bærende og integrerende element i utdanningen, og ha et overordnet ansvar for den barnehagelærerfaglige plattformen og for utdanningens relevans. Faget må ha et overordnet ansvar for studentenes profesjonsforståelse, barnehagens egenart og fenomenene omsorg, lek, læring og dannelse, jfr. § 1, pkt. 5. Faget må også ha ansvar for å sikre kontinuitet og progresjon i praksisopplæringen, både når det gjelder oppfølging av studenter og et nært samarbeid med praksisfeltet. Høgskolen mener at det bør utvikles egne retningslinjer for faget.

Et profesjonsfag vil bidra til å videreføre barnehagelærerutdanningens faglige fundament og samtidig fornye pedagogikkfaget gjennom samarbeid med andre fag. Det vil danne grunnlag for at det ved den enkelte institusjon er et robust fagmiljø med høye faglige ambisjoner som sikrer rekrutteringen av medarbeidere med høy formalkompetanse, og som kan videreutvikle det forskningsbaserte profesjonsfaglige fundamentet for utdanningen.

2. For å unngå fragmentering og fagtrengsel i utdanningen, som ble kritisert i NOKUTEvalueringen, mener Høgskolen i Vestfold for det andre at forskriften må sikre at barnehagelærerutdanningen gir ytterligere 60 studiepoeng i ett av lærerutdanningsfagene.

Høgskolen mener med andre ord at det må forskriftsfestes at utdanningen må gi studentene 60 studiepoeng i sitt fordypningsfag. Også dette faget skal bidra til læringsutbytte innenfor alle de 6 studiepoengfestede kunnskapsområdene. Gjennom faglig prioritering vil lærestedene dermed kunne tilby profilerte utdanningstilbud som tydeliggjør utdanningens kunnskapsgrunnlag, sikrer forskningsbasert utdanning, gir studentenes valgmuligheter og danner grunnlag for at det ved den enkelte institusjon er robuste fagmiljø med høye faglige ambisjoner som sikrer rekrutteringen av medarbeidere med høy formalkompetanse, og videreutvikler det forskningsbaserte fundamentet innenfor lærestedets prioriterte lærerutdanningsfag.

Utdanningens bredde og læringsutbytteformuleringer som ikke dekkes av profesjonsfaget og fordypningsfaget, må sikres gjennom andre lærerutdanningsfag som ikke er studiepoengfestet, fortrinnsvis fra robuste fagmiljøer som tilbyr andre fordypningsfag ved lærestedet, enn det studentene har valgt.

Høgskolen i Vestfold ser at rammeplanen med de endringer vi foreslår, vil være utfordrende for mindre læresteder. Endringene er imidlertid i tråd med føringer som er gitt av departementet ved revisjonen av rammeplaner til andre lærerutdanninger, og det vil stimulere lærestedene til å følge opp regjeringens SAK-strategi innenfor høyere utdanning: Faglig konsentrasjon ved det enkelte lærested, arbeidsdeling og samarbeid mellom lærestedene.

Høgskolen i Vestfold er opptatt av at ikke barnehagelærerutdanningens posisjon innenfor høyere utdanning reduseres, noe som igjen vil kunne få konsekvenser for barnehagelærernes yrkesstatus. Ved å forskriftsfeste at studentene gjennom studiet oppnår 60 studiepoeng i profesjonsfaget og i et annet lærerutdanningsfag, befestes utdanningens faglige kvalitet, samtidig som de studiepoengfestede kunnskapsområdene vil ivareta utdanningens relevans i forhold til yrkesfeltet.

Førskolelærerutdanningen fra de fleste førskolelærerutdanningsinstitusjoner har kvalifisert til masterutdanning. Det er lang tradisjon for at førskolelærere har gjennomført masterutdanninger i pedagogikkfaget. Det vises til 30 års erfaring med master i barnehagepedagogikk/førskolepedagogikk i Oslo (siden 1980) og Trondheim (siden 1985). Et poengfestet profesjonsfag med 60 studiepoeng sammen med bacheloroppgave innen profesjonsfaget, vil sikre denne videreutdanningsveien for barnehagelærere, uten krav om tilleggstudium. Tilsvarende vil 60 studiepoeng sammen med bacheloroppgave innenfor et av lærerutdanningsfagene kvalifisere for masterstudier også i andre fag enn pedagogikk, f.eks. fagdidaktiske og estetiske masterprogram rettet inn mot barnehagen. Rammeplanen slik den nå er formulert i § 3, vil begrense barnehagelærernes muligheter for opptak på mange relevante masterprogram, både profesjonsorienterte og fagorienterte. Det vil redusere barnehagelæreryrkesstatus og svekke kvaliteten i barnehagen.

Med hilsen

Høgskolen i Vestfold

(sign)
Petter Aasen
Rektor

(sign)
Thor K. Sanna
programkoordinator